

Primi paris
nervi.

Primi paris
nervi in
gressus.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

NIBI unde¹ processus albos, et nervorum modo progredientes, à cere-
bri basi initium sumere scripsimus, utrinq² unus exoritur nervus, om-
nium corporis nervorum facile mollissimus, & circumferentia cæteris
(dummodo illi ex uariis non permisceantur nervis) crassior. In crure nã
que, & item in brachio³ nervos quidem hoc primo pari crassiores repe-
rias, sed qui ex pluribus consuntur nervis inuicem coeuntibus. Vterq⁴
primi paris nervus sub cerebri basi quã⁵ sinui innititur, cui glandula infi-
det cerebri pituitam excipiens, antrorsum non nihil oblique fertur, dextro quidem nervo fini-
strorsum, sinistro autem dextrorsum protenso. In progressu moxq⁶ ab ipso ortu ambo inuicẽ
coeunt, atq⁷ in eum permiscuntur modum, ut dextrum à sinistro nulla prorsus ratione queas
discernere. adeò sanẽ, ut uana penitus sit quæstio, num dexter nervus in hoc congressu dextrã
obtineat sedem, an uerò sinistrorsum continuo ductu feratur. Quandoquidem ille nervo-
rum coalitus non aliud est, quàm commune corpus à quo utriusque nervi dicentur prona-
sci, modò istius corporis ex cerebri substantia origo non indagaretur, atq⁸ illicinitia nervorum
diffusa apparet. Nervi à congressu è caluaria ducendi inuicem mox dirimuntur, & per⁹ fo-
ramina ipsorum nomine insculpta, in oculorũ sedes extra caluarię cavitatem procidunt. Quip-
pe &¹⁰ integri in oculos absumuntur, non quidem accuratè in posterioris oculi sedis centrum
implantati, sed nervus dexter petens oculum ad dextrum magis latus posterioris eius sedis
implantatur: qui uerò sinistro oculo proprius est, ad latus sinistrum centri posterioris eius sedis
ingreditur, ac (quemadmodum & dextri oculi nervus) quãdo oculum subiit, in latam de-
generat expanditur uel¹¹ tunicam uitreo humori proximam, & mediam oculi sedem duntaxat
ambientem, & dilatata cerebri substantiæ admodum similem: ac proinde mollem, nihilq¹² mi-
nus quàm membraneam: unde etiam Anatomicorum nonnulli hanc tunicam, quæ à retis qua-
dam imagine ἀμυδρὸς οὐλὴ dicitur, Tunicam appellare haudquaquã dignati sunt. Quòd ue-
rò hæc tunica (aut quomodoocunque ipsam appellare uisum sit) præcipuum uisus organum à
multis habeatur, in oculi constructionis enarratione persequar. In præsentia enim nervos hos
aut oculos prolixius aggredi omnino præter institutum foret. quum suffecerit dixisse, uisorios
nervos illum quem recensuimus ductum citra omnem ramorum propagationem obseruare,
hoc enim (quemadmodum & dextri nervi cum sinistro mox ab exortu coitum) peculiarera-
rumq¹³ uisori nervi sibi utendicant. Quinetiam inter reliquos corporis nervos, hi duntaxat me-
atu qui sensu dijudicari possit, perforati dicuntur: quapropter Græcis (præcipue autem He-
rophilo & Eudemo, τὸ νοεῖν διὰ τῆς ὀφθαλμοῦ) nuncupabantur. Cæterum ego eiusmodi meatum mihi aliqũ-
do occurrisse neutiquam queo asserere, quantum uis etiam canum adhuc uiuentium & alio-
rum grandium animalium uisorios nervos, uel hac solum occasione aggressus sum, et hominis
cuius caput adhuc à decollatione calebat, uixq¹⁴ quarta horæ parte quum nervos intuerer ab-
truncatum fuerat, ipsos non oscitanter spectauerim, ac calente aqua sedulo foverim. At-
que ut eiusmodi meatus toto nervorum progressu me penitus latuit, ita sanẽ in mutuo ner-
uorum coitu is neutiquam se obrulit. utcunque tamen hunc inibi oportebat esse insignem,
si modò nervi ob hoc ex Galeni sententia congregarentur, quo minus simplicia nobis ge-
mina perperam uiderentur. Porro ijs qui de congressu hoc meatu queacriter citra partium
inspectionem indies altercantur, non grauabor duo quæ in congressu animaduerti, hic adijce-
re, quò & hinc suarum nugarum argumenta petant. Patauij itaque adolescens suspendio ne-
catus publicæ sectioni adhibitus fuit, cui ante annum dexter oculus à carnifice erutus fuerat:
deinde mulier, eodem supplicio affecta, cui dexter quoque oculus ab ineunte ætate emarcue-
rat, sinistro interim integerrimo. Mulieri dexter uisorius nervus toto progressu longè te-
nuior sinistro uisebatur, non solum in ea sede qua iam oculo inferebatur, uerum in exortu
quoque & in dextra sede congressus nervorum. ac præterquam quòd dexter tenuis erat, du-
rior quoque & rubicundior cernebatur, uti sanẽ & in adolescente: sed dexter non admo-
dum neque crassitie, neque mollitie adhuc sinistro cedebat. His ille accessit, cuius nervos
uisorios in illo congressu inuicem non connasci, neq¹⁵ sese contingere uidimus. sed dexter non-
nihil ea sede qua caluariam egressus fuerat, sinistrorsum reflectebatur: quasi non coalitus
occasione nervi congregarentur, uerum ut commodè per suum foramen è caluaria procide-
rent, potissimũ quum etiam hoc ductu ingredientibus in oculi posterioris sedis medium nõ infe-
rantur.

rantur. Hunc ductum sinister nervus etiam referebat, non tamen ita
quin notatu digno interuallo dexter à sinistro dehisceret. Quàm se-
dulò autem ac sollicitè eius uiri familiares interrogauerimus, num illi
omnia gemina perpetuò oculis obuerfarentur, neminẽ Naturæ ope-
rum cognitione flagrantem ambigere fat scio. at nihil aliud resciscere
licuit, quàm ipsum de uisu nunquam conquestum fuisse, uisq¹⁶ præ-
stanti semper ualuisse, familiaresq¹⁷ de uisorum duplicatione nihil unquam in-
uero Cassius, et alij nonnulli, quum causam rimatur, quam obrem dextra cer-
ta, aut alioquin læsa, corporis sinistra pars nervorum resolutione infestetur
xtra, nervos omnes in ortu decussatim ferri: seu nervos à dextra cerebri & de
de pronatos, in sinistram corporis regionem distribui, & e contra asserant, ap-
simum, & inter somniansum ab illis problematum interrogatoribus excogi-
habetur. quum¹⁸ secundi paris nervorum ac dein¹⁹ tertij &²⁰ quarti partium
sinistris aliquot digitorum amplitudine inuicem distent, ut modò de alijs ne-
idq²¹ pariter sileam quĩ uisorios porcorum nervos subinde nõ continuos, sed
nervos, quasi è multis funiculis conflatos spectarim, ne in aliam quampiam p-
pationem sermo deflectat, præcipue cum illis dissectionum professoribus,
brum penitus à sinistro diremptum posteris tradiderunt.

DE SECUNDO PARI NERVORUM
cerebri. Caput V.

Secundi paris
nervi.

Secundi paris
nervi in
gressus.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

CONIGII²² secundi exortus, nequaquam ex infima m-
modo (quod ad latera spectat) basis cerebri sede, ut²³ uis-
Dein præsentis coniugij nervi plurimũ uisorijs crassitie
uis interim duritia eos superent, usuq²⁴ ab illis multum u-
sterius enim quàm uisorijs, ex cerebri basis lateribus prin-
quòd hæc cerebri regio nonnihil durior illa sit, à qua uis-
mitur. Atq²⁵ id merito accidit, siquidem secundi paris ner-
ferèdos, duriores ipsis uisorijs esse oportuit. Prorept enim nervus dexter (qu-
nisi peculiariter sermone quid addatur, in nervorum serie semper subaudiẽ-
rebri basis latere ad²⁶ foramen in oculorum sedis radice sibi cum alijs aliquot
Quamprimum autem è caluaria excidit amplitudine, in ramos dissectus sepi-
culo proprijs ramulos offert, illorum motibus præfectus.

DE TERTIO PARI NERVORUM
cerebri. Caput VI.

Tertij paris
nervi.

Tertij paris
nervi in
gressus.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

In oculum in-
gressus, & in
tunicam quam
reti comparat
mus dilatatio.

Num uisori
um perforati.

TERTIUM par duplici radice utrinq²⁷ principium sumit,
riori, cui opportunè tertij paris nomen accommodaueris
ge tenuiori & duriori, et neq²⁸ in ipso exortu, neq²⁹ etiam in p-
ri radice commissa. Huius enim initium nõ modico in pos-
lo, ab illius exortu distat: adeò sanẽ, ut uerius graciliorem h-
culiare par, quàm tertij paris portionem, quis esse assereret.
Anatomicorum proceres hanc tertio pari alcriperint, nil
manifestioris doctrinæ studio, & me etiam cum tertio pari tenuem illam postea
aggredi: prius tamen studiosos admonentem, in libro de Nervorum sectione
libri uix fragmentum censuerim) parum rectè tertium par secundo mollius esse,
itaq³⁰ gracilior hæc tertij paris radix à latere basis cerebri, ubi dorsalis medulla
cereauspicatur. Hinc recto tramite sub cerebri basi antrorsum progrediens, d-
branam perforat, &³¹ secundo nervorum pari attensa cum ipso per³² commune
li sedem procidit, ilico in quatuor dissecta propagines. quarum³³ prima (sursum
rum musculus obducto excurrens, per³⁴ peculiare foramen ad frontis cutem &
huius sedis substantiam digeritur, frontis cutis & palpebræ superioris motib³⁵
cunda propago deorsum ducta, mox in³⁶ foramen sibi priuatim exculptum fe-
anterioriorem superioris maxillæ sedem prolatabatur, ac multiplici serie dispen-
superius labrum et nasi alam extrorsum in suo latere mouentes, ac demum in ip-
incisoriorum dentium gingiuas.³⁷ Tertia propago³⁸ foramine etiam priuato u-
culam in interiori angulo oculi conspicuam, narium adit amplitudinem, inibi